

Programmaboek keuzevakken 23-24 (Ontwikkelingsgericht werken)

Buitengewoon onderwijs
Zorgverbreding en remediërend leren

Onderwijsgroep Lerarenopleiding
Academiejaar: 2023-2024

Inhoud

INLEIDING.....	2
KEUZEVAKKEN	3
Aanvankelijk lezen	3
Aanvankelijk spellen	4
Autisme en hoogbegaafdheid	5
Autisme en mentale beperking	5
Basale stimulatie; snoezelen	6
Beleid rond problematisch gedrag.....	6
Developmental coordination disorder (DCD).....	7
Een muzische insteek als antwoord op zorgvragen.....	7
Faalangst bij kinderen en jongeren (groep A).....	8
Faalangst bij kinderen en jongeren (groep B).....	8
Functioneel rekenen.....	9
(Hardnekkige) lees- en/of spelproblemen.....	10
Hechten en vechten	11
Help, een anderstalige nieuwkomer in de klas!	12
Hoe omgaan met breed verlies en verdriet (groep A).....	13
Hoe omgaan met breed verlies en verdriet (groep B).....	14
Hulpmiddelen die communicatie ondersteunen	15
Kansen in onderwijs bij ontwikkelingsachterstand	16
Nieuwe gezinsvormen en (v)echtscheiding.....	17
Ontluikende gecijferdheid en aanvankelijk rekenen.....	18
Preventief aan de slag rond schoolmoeheid	18
Rekenproblemen en rekenstoornissen.....	19
Sherborne bewegingspedagogiek (groep A)	20
Sherborne bewegingspedagogiek (groep B)	21
SMOG (groep A)	22
SMOG (groep B)	23
Suïcidepreventie bij jongeren.....	23
Taalontwikkelingsstoornissen	24
Traumasensitief lesgeven (groep A).....	25
Traumasensitief lesgeven (groep B).....	26
Zorg, via beweging.....	27

INLEIDING

Binnen het opleidingsonderdeel "Ontwikkelingsgericht werken" in de opleidingen Buitengewoon onderwijs en Zorgverbreding en remediërend leren, nemen studenten 6 keuzevakken op. Dit programmaboek bevat inhoud, data en locaties van alle keuzevakken waaruit gekozen kan worden.

De data en uren zijn onder voorbehoud. Dit programmaboek dient enkel om je keuzevakken initieel vast te leggen.

Je geeft deze door via [e-studentservice](#). Kijk op het [studentenportaal](#) bij de mededelingen voor meer praktische info hoe je dit doet.

Daarna kan je vanaf de start van het academiejaar, je persoonlijk rooster, inclusief keuzevakken, raadplegen. Let wel; datawijzigingen blijven mogelijk. Check je rooster dus regelmatig.

KEUZEVAKKEN

Aanvankelijk lezen

(23-24/5K01-11)

Doelgroep	BNB BO lager / ZO lager		
Sessies	2		
Lessuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	Van den Eynde Ria		
Datum/Data	do 09/11/2023	18.30 - 21.00 u.	
	do 16/11/2023	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	Het beheersen van de leesvaardigheid is een belangrijke vaardigheid in onze huidige maatschappij. Taal staat bovendien centraal bij het (schoolse) leerproces van elk kind. Het ontwikkelen van een krachtige leeromgeving houdt daarom o.a. in dat je leerlingen veel taalkansen biedt bij het verwerven van mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden. De basiselementen voor deze vaardigheden zijn een uitgebreide woordenschat, het ontwikkelen van symboolbewustzijn en de beheersing van de elementaire lees- en spelhandeling. In deze module gaan we in op de nodige kaders voor woordenschatverwerving en aanvankelijk lezen. Daarnaast bekijken we kritisch de verschillende visies op en methoden voor aanvankelijk lezen a.d.h.v. voorbeeldmateriaal. We proberen een aantal werkvormen uit die kunnen bijdragen tot woordenschatuitbreiding en het aanvankelijk lezen. Verder kijken we hoe een leerlijn voor voortgezet lezen wordt opgebouwd en besteden we aandacht aan het verwerven van leesbegrip en het beleven van leesplezier. Opmerking: Dit aanbod is bedoeld voor cursisten die GEEN voorkennis hebben met betrekking tot aanvankelijk lezen.		

Aanvankelijk spellen

(23-24/5K01-12)

Doelgroep BNB BO lager / ZO lager
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Van den Eynde Ria

Datum/Data do 23/11/2023 18.30 - 21.00 u.
do 30/11/2023 18.30 - 21.00 u.

Tekst Het beheersen van een correcte spelling blijft een belangrijke vaardigheid in onze huidige maatschappij.

Taal staat bovendien centraal bij het (schoolse) leerproces van elk kind. Het ontwikkelen van een krachtige leeromgeving houdt daarom o.a. in dat je leerlingen veel taalkansen biedt bij het verwerven van mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden. De basiselementen voor deze vaardigheden zijn een uitgebreide woordenschat, het ontwikkelen van symboolbewustzijn en de beheersing van de elementaire lees- en spelhandeling.

In deze module bieden we de nodige kaders over spellingonderwijs en de relatie met lees-en schrijfonderwijs. Daarnaast bekijken we kritisch de verschillende visies op en methoden voor spellen a.d.h.v. voorbeeldmateriaal. We proberen een aantal werkvormen uit die kunnen bijdragen tot goed spellen, het ontwikkelen van een spellinggeweten en schrijfplezier.

Opmerking:

Dit aanbod is bedoeld voor cursisten die GEEN voorkennis hebben met betrekking tot aanvankelijk spellen.

Autisme en hoogbegaafdheid

(23-24/5K01-22)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider De Witte Ruben

Datum/Data do 25/04/2024 18.30 - 21.00 u.
do 02/05/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst Het aantal mensen met een diagnose autismespectrumstoornis en een normale tot hoge begaafdheid neemt toe. Hoewel begrip voor autistisch denken groeit, ontstaan er nog steeds nieuwe misverstanden.

In dit keuzevak behandelen we enkele veelvoorkomende misverstanden, zoals het idee dat mensen met autisme geen empathie hebben. We leren een autismevriendelijke stijl hanteren voor kinderen en jongeren met deze diagnose. We onderzoeken onder andere hoe we communicatieve moeilijkheden kunnen overwinnen en hoe we basistrust kunnen bevorderen. Je krijgt inzicht in hoe je een ondersteunende omgeving kunt creëren en hoe je effectief kunt communiceren om hun ontwikkeling te stimuleren

Autisme en mentale beperking

(23-24/5K01-17)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider De Witte Ruben
Coppens Petra

Datum/Data ma 22/04/2024 18.30 - 21.00 u.
ma 29/04/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst Een autismespectrumstoornis komt vaak samen voor met een mentale beperking. Dat creëert typische uitdagingen op het gebied van sociale interacties, communicatie en verbeelding.

In dit keuzevak zoomen we in op het merkwaardige ontwikkelingsprofiel van deze kinderen en jongeren. We verkennen daarbij concrete handvaten om hun ontwikkeling te 'prikken'. Vervolgens luisteren we naar de getuigenis van een ouder van een kind met een autismespectrumstoornis en een mentale beperking.

Basale stimulatie; snoezelen

(23-24/5K01-08)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager / ZO kleuter, lager		
Sessies	2		
Lesuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen Basisschool Berkenboom, Ankerstraat 39, 9100 Sint-Niklaas		
Begeleider	Bauwens Sofie		
Datum/Data	ma 27/11/2023	18.30 - 21.00 u.	
	vr 08/12/2023	13.15 - 15.45 u.	
Tekst	Het accent van deze workshop ligt op 'basale stimulatie', een omgangsvorm die op elk moment van de dag kan toegepast worden. In de eerste sessie, die eerder theoretisch zal zijn, wordt naast de theorie van Basale stimulatie ook stil gestaan bij soortgelijke activiteiten zoals sherborne en BIM. Tijdens de tweede workshop bezoeken we een school waar we zelf ondergedompeld zullen worden in de wondere wereld van het snoezelen. Onze doelgroep zijn leerlingen van het basisonderwijs, maar dit is ook een zinvolle manier van communiceren voor kinderen die fysiek ouder zijn maar mentaal wel binnen deze leeftijdscategorie vallen. Opmerking: De 2de sessie is extern en vindt plaats op vrijdagnamiddag in school Berkenboom.		

Beleid rond problematisch gedrag

(23-24/5K01-24)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair		
Sessies	2		
Lesuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	Murawski Bert		
Datum/Data	ma 18/03/2024	18.30 - 21.00 u.	
	ma 25/03/2024	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	Storend gedrag ontwricht het leuke schoolleven en put vaak leerkrachten uit naast de arbeidsvreugde die verdwijnt. De leerkracht voelt zich machteloos. Iedereen wil zich verbonden weten met de klasgenoten en de leerkrachten, zo leer je het meest. Vaak geeft storend gedrag aan dat dit niet lukt en moet er worden begrensd. Hoe pak je dit aan om de verbinding niet te storen? Vaak kan je alleen verbinden via begrenzing. Hoe ziet dit leerkrachtengedrag er uit? Op de schoolmarkt is een breed spectrum van 'tools en motivatie' aanwezig, hier moeten keuzes gemaakt worden...		

Developmental coordination disorder (DCD)

(23-24/5K01-10)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Van Laer Katrien

Datum/Data di 12/12/2023 18.30 - 21.00 u.
 di 19/12/2023 18.30 - 21.00 u.

Tekst In een eerste sessie bekijken we wat DCD is, hoe je het kan herkennen bij kinderen, hoe men tot diagnosestelling komt, wat de gevolgen zijn in het dagelijkse leven, dit allemaal aan de hand van theorie en heel veel voorbeelden en tips vanuit de praktijk.

In de tweede sessie ga je ervaren hoe het is om DCD te hebben, we doen een hele praktische inleefsessie aangevuld met beeldmateriaal. Kortom, je krijg veel tips and tricks om aan de slag te kunnen gaan met kinderen met DCD.

Opmerking
 NIET voor KdG EBALO studenten die het opleidingsonderdeel "Zorg 3" volgden (overlappende inhoud)

Een muzische insteek als antwoord op zorgvragen

(23-24/5K01-01)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen
 ONLINE, @home

Begeleider De Wachter Evi

Datum/Data do 07/03/2024 18.30 - 21.00 u.
 do 28/03/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst Dit opleidingsonderdeel behandelt hoe creatieve en muzische methodieken een niet-talige oplossing kunnen zijn als antwoord op zorgvragen.

In de eerste sessie proef je via oefeningen uit de verschillende muzisch-creatieve domeinen en hun uitingsvormen. In de tweede sessie krijg je een kader aangereikt waarmee je een muzisch-creatieve methodiek aanpast aan de zorgvraag uit een casus vanuit je eigen praktijk.

In dit opleidingsonderdeel staat ervaringsleren én uitwisseling met andere studenten centraal.

Opmerking:
 De eerste sessie vindt plaats op de campus.
 De tweede les is online en volg je van thuis uit.

Faalangst bij kinderen en jongeren (groep A)

(23-24/5K01-14A)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessen 5
Locatie ONLINE, @home

Begeleider Stoffels Leen

Datum/Data di 06/02/2024 18.30 - 21.00 u.
 di 20/02/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst Tijdens dit aanbod gaan we in op volgende aspecten:

- Korte situering van faalangst
- Conceptuele benadering: definitie van faalangst en beschrijvend procesmodel van motivatie en faalangst
- Ontstaan en gevolgen van faalangst
- Wat zijn (achterliggende) kenmerken en signalen?
- Kunnen we faalangst voorkomen en hoe?
- Hoe kunnen we leerlingen/jongeren met faalangst ondersteunen in de klas- en schoolpraktijk

Opmerking:
Deze lessen zijn online en volg je van thuis uit.

Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les op andere data,

Faalangst bij kinderen en jongeren (groep B)

(23-24/5K01-14B)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessen 5
Locatie ONLINE, @home

Begeleider Stoffels Leen

Datum/Data di 12/03/2024 18.30 - 21.00 u.
 di 26/03/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst Tijdens dit aanbod gaan we in op volgende aspecten:

- Korte situering van faalangst
- Conceptuele benadering: definitie van faalangst en beschrijvend procesmodel van motivatie en faalangst
- Ontstaan en gevolgen van faalangst
- Wat zijn (achterliggende) kenmerken en signalen?
- Kunnen we faalangst voorkomen en hoe?
- Hoe kunnen we leerlingen/jongeren met faalangst ondersteunen in de klas- en schoolpraktijk

Opmerking:
Deze lessen zijn online en volg je van thuis uit.

Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les op andere data,

Functioneel rekenen

(23-24/5K01-15)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager / ZO kleuter, lager
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider De Meester Kaatje

Datum/Data di 05/12/2023 18.30 - 21.00 u.
do 21/12/2023 18.30 - 21.00 u.

Tekst Leerlingen die niet meer aansluiten bij het gemeenschappelijk curriculum zijn vaak meer gebaat met het kunnen omgaan met numerieke informatie in dagdagelijkse situaties (bv. kleine financiële verrichtingen zoals iets kopen, meten en wegen, omgaan met tijd) dan met het maken van inhoudsloze optelsommen.

Maar,,, hoe doe je dat dan? Er is geen enkele methode gemaakt voor deze doelgroep. Hoe kies je functionele doelen? Wat zijn functionele doelen? Welke leeractiviteiten koppel je daar dan aan?... Dit zijn alvast enkele vragen waarop we samen in een interactieve sessie het antwoord zoeken.

(Hardnekkige) lees- en/of spelproblemen

(23-24/5K01-13)

Doelgroep BNB BO lager / ZO lager
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Van den Eynde Ria

Datum/Data ma 11/12/2023 18.30 - 21.00 u.
 ma 18/12/2023 18.30 - 21.00 u.

Tekst Het beheersen van de leesvaardigheid en het verwerven van de mogelijkheid om zich al schrijvend verstaanbaar uit te drukken zijn twee bijzonder belangrijke vaardigheden in onze huidige maatschappij. Een zwakke leesvaardigheid hypothekeert in belangrijke mate de toegang tot informatie en de algemene kennisverwerving in veel facetten van het dagdagelijkse leven. Ook een zwakke spellingsvaardigheid heeft een grote impact op de latere levenskwaliteit. Ouders en leerkrachten maken zich dan ook bijzonder ongerust wanneer een kind in (het begin van) de lagere school op deze domeinen achterop raakt. Gelukkig leidt een zwakke start niet noodzakelijk tot een blijvende problematiek. Lees- en spelproblemen in het basisonderwijs stellen de leerkracht voortdurend voor nieuwe uitdagingen.

In deze module bespreken we hoe je vanuit gerichte observatie en a.d.h.v. een doordachte taaldidactiek, lees-en spelproblemen kan voorkomen. We gaan in op een aantal tools die je helpen lees-en spelproblemen te signaleren en te onderkennen alsook een aantal methodes en tools die je kan inzetten om de lees- en/of spelzwakke leerling te ondersteunen.

We gaan dieper in op de basiskenmerken van ernstige lees-en spelproblemen om vervolgens de vertaalslag te maken om methodes en tools voor lezen en spellen aan te passen aan de noden van de zeer moeizame lezer en speller. Tot slot bespreken we materialen en methodieken die leesplezier mogelijk maakt ondanks moeizaam lezen.

We werken zo veel mogelijk met concrete materialen en door de student aangebrachte casussen.

Opmerking:

Enkel voor studenten die vertrouwd zijn met de basisdidactiek van lezen en spellen. Niet-onderwijskundigen (m.u.v. logopedisten) volg(d)en eerst "[Aanvankelijk lezen](#)" en "[Aanvankelijk spellen](#)".

Hechten en vechten

(23-24/5K01-25)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Murawski Bert

Datum/Data di 23/04/2024 18.30 - 21.00 u.
 di 30/04/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst ... naar de elementaire deeltjes van ons sociaal gedrag en hoe te beïnvloeden in een school.

We ontwikkelen tot al of niet evenwichtige mensen in nabijheid van andere mensen, dat is onze hechting. Dat is een zekerheid. Niemand ontsnapt hier aan want hechten hoort bij het menszijn, we bezitten allen een eigen hechtingsprofiel dat je gedrag aanstuurt als ouder, partner, vriend, collega... In dit ontwikkelingsproces spelen papa en mama, broers en zussen, leerkrachten en vele anderen een rol. Vanuit een veilige hechtingssituatie wagen we de sprong om onszelf emotioneel te ontwikkelen.

Sommigen krijgen geen veilige emotionele uitvalsbasis, hechten wordt vechten, mensen geraken 'hechtingsgestoord', vertonen bindingsangst of verlatingsangst. Anderen hebben een bijzondere situatie om hun leven richting te geven. We denken aan adoptiekinderen, pleegkinderen, (v)ehscheidingskinderen, instellingskinderen, veelouderkinderen enz. Dit merk je aan bijzonder gedrag en/of leerproblemen.

De school, de leerkrachten en ondersteuners hebben hier een verantwoordelijke taak. Hoe ziet de leerkracht als hechtingsfiguur eruit, wat kan hij betekenen voor het hechtingsgestoorde kind/jongere?

Help, een anderstalige nieuwkomer in de klas!

(23-24/5K01-03)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair	
Sessies	2	
Lessuren	5	
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen	
Begeleider	Heyligen Yolanda	
Datum/Data	di 07/11/2023	18.30 - 21.00 u.
	di 14/11/2023	18.30 - 21.00 u.
Tekst	- regelgeving anderstalige nieuwkomers - SES en GOK uren in lager en secundair onderwijs - AN klasjes (basisonderwijs) en OKAN onderwijs (secundair onderwijs) - 9 principes rond culturele diversiteit - Migratie, iets van alle tijden - asielzoekers, vluchtelingen, migranten - traumaverwerking bij vluchtelingen - Materiaal om Nederlands te kunnen (bij) leren - Problemen op school buiten de kennis van het Nederlands (wiskunde, aardrijkskunde, geschiedenis, Frans, Engels, ...) - Ex-OKAN begeleiding op school	

Hoe omgaan met breed verlies en verdriet (groep A)

(23-24/5K01-16A)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessen 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Severeijns An

Datum/Data do 22/02/2024 18.30 - 21.00 u.
do 29/02/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst

Verlies en verdriet horen onlosmakelijk bij het leven, ook bij dat van kinderen. Het ene verlies kunnen we bevatten. Het andere is zo ondenkbaar dat het een diepe verwonding achterlaat. Verlies is een ruim begrip. Het kan gaan om een overlijden, een scheiding, een verandering van school, pesterijen, ziekte, KOPP, pleegzorg, de komst van een broertje/zusje,...

Hoe ga je als leraar om met brede verlieservaringen? Hoe kan je 'taal' vinden om met kinderen te praten over verlieservaringen? En hoe ga je op een ondersteunende manier aan de slag met de verliestaken?

Leren omgaan met verdriet en pijn hoort bij de opvoeding van kinderen. Kinderen ruimte geven om te voelen, om te leren omgaan met hun diverse emoties en betekenisvolle verliezen is werken aan hun veerkracht en draagkracht.

Naast achtergrond is er ruimte voor vragen en het uitwisselen van ervaringen.

Opmerking:
Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les in een ander lokaal bij een andere lesgever.

Hoe omgaan met breed verlies en verdriet (groep B)

(23-24/5K01-16B)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Vermonden Wendy

Datum/Data do 22/02/2024 18.30 - 21.00 u.
do 29/02/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst

Verlies en verdriet horen onlosmakelijk bij het leven, ook bij dat van kinderen. Het ene verlies kunnen we bevatten. Het andere is zo ondenkbaar dat het een diepe verwonding achterlaat. Verlies is een ruim begrip. Het kan gaan om een overlijden, een scheiding, een verandering van school, pesterijen, ziekte, KOPP, pleegzorg, de komst van een broertje/zusje,...

Hoe ga je als leraar om met brede verlieservaringen? Hoe kan je 'taal' vinden om met kinderen te praten over verlieservaringen? En hoe ga je op een ondersteunende manier aan de slag met de verliestaken?

Leren omgaan met verdriet en pijn hoort bij de opvoeding van kinderen. Kinderen ruimte geven om te voelen, om te leren omgaan met hun diverse emoties en betekenisvolle verliezen is werken aan hun veerkracht en draagkracht.

Naast achtergrond is er ruimte voor vragen en het uitwisselen van ervaringen.

Hulpmiddelen die communicatie ondersteunen

(23-24/5K01-09)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie ONLINE, @home
 Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider De Backer Wim

Datum/Data ma 04/03/2024 18.30 - 21.00 u.
 ma 11/03/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst Kinderen en jongeren kunnen op veel verschillende manieren beperkt zijn in hun communicatie: motorische moeilijkheden waardoor het hanteren van een pen niet mogelijk is, leesmoeilijkheden, spellingsmoeilijkheden, niet kunnen spreken, geen computer of smartphone kunnen bedienen of het gebruik ervan niet begrijpen, ... Al deze moeilijkheden kunnen leiden tot ernstige participatieproblemen. Gelukkig bestaan er heel wat hulpmiddelen en aanpassingen om communicatie toch mogelijk te maken.

Tijdens deze voorstelling tonen we vele praktische voorbeelden van zo'n hulpmiddelen en aanpassingen. Dit kan gaan over alternatieve bediening van de computer of mobiel toestel over toepassingen die het lezen en schrijven vergemakkelijken, spraakcomputers, apps, hoog- en laagtechnologische oplossingen. De doelgroep is zeer breed en gaat van jonge kinderen met ernstig meervoudige beperkingen over leerlingen in het gewoon lager onderwijs met bijvoorbeeld een motorische beperking tot leerlingen in het secundair onderwijs met bijvoorbeeld leesmoeilijkheden.

Aan de hand van casussen, ga je zelf aan de slag met de hulpmiddelen. Hiervoor bekijk je eerst enkele online leermodules over hulpmiddelen die de gesproken, geschreven en digitale communicatie kunnen ondersteunen.

Opmerking:

Sessie 1 is online zelfstudie waarin je zelfstandig 4 online modules bekijkt die je terug vindt op https://www.youtube.com/playlist?list=PLG-5IMj_VSaCvT4dD5QqGB0F54zjKoXH:

- Wie is Modem en wat doen we?
- Basismodule Ondersteunde Communicatie
- Basismodule Digitale Toegankelijkheid
- Basismodule Lezen en schrijven ondersteunen met ICT-hulpmiddelen

Nadat je deze modules bekeken hebt, kan je zelf al eens snuisteren in de informatie die je vindt op de websites.

De informatie uit deze online basismodules en vanop de websites heb je nodig om tijdens de 2de sessie op de campus aan de slag te kunnen gaan met de casussen en materialen.

Kansen in onderwijs bij ontwikkelingsachterstand

(23-24/5K01-18)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair		
Sessies	2		
Lessuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	Verwulgen Tine		
Datum/Data	di 27/02/2024	18.30 - 21.00 u.	
	di 05/03/2024	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	In dit keuzevak trachten we in te zoomen op de ontwikkelingskansen voor leerlingen met een verstandelijke beperking in onderwijs. Beeldvorming van deze leerlingen zodat we doelgericht en aansluitend bij hun onderwijsnoden aan de slag kunnen gaan is zeer belangrijk. Aan de hand van "het kader van Dôsen" proberen we een goed beeld te krijgen op de ontwikkelingsleeftijd van onze leerlingen. Vanuit de verschillende ontwikkelingsdomeinen bekijken we binnen de klascontext (zowel de context buitengewoon als inclusief onderwijs) hoe we de ontwikkeling van deze kinderen/jongeren kunnen ondersteunen en begeleiden.		

Nieuwe gezinsvormen en (v)chtscheiding

(23-24/5K01-21)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Murawski Bert

Datum/Data ma 29/01/2024 18.30 - 21.00 u.
 ma 05/02/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst We komen ze in elke klas/school tegen, de kinderen/jongeren uit nieuwe gezinsvormen en experimentele vormen van relatie en kinders: Nieuw samengestelde gezinnen, de co-ouderschap-gezinsituaties, de halebirelaties met kinderen, de éénouderfamilie, het draagmoederschap, medische begeleidde zwangerschappen... Het gezin met biologische vader/moeder is niet meer de eenzaammakende gezinsrealiteit. Deze realiteit wordt juridisch gesetteld maar wat zijn de effecten op de kinderen en jongeren in de klas en wat betekent dit voor de ontmoeting van de leerkracht met de ouders? Spelen we niet genetische roulette met als inzet de ontwikkelingskansen van onze kinderen/jongeren?

Welke problemen doen zich voor bij de schoolloopbaan van kinderen uit nieuwe gezinsvormen? Hoe kunnen we in schoolverband ondersteunen?

Jongeren binnen een (v)chtscheidingssituatie verdienen in deze onze bijzondere aandacht. Daarom binnen deze module tijd en aandacht voor deze kinderen/jongeren en hoe we als onderwijzers kunnen bemiddelen en ondersteunen in deze bijzondere ontwikkelingssituatie waar loyaliteit en hechting anders moet verlopen.

Ontluikende gecijferdheid en aanvankelijk rekenen

(23-24/5K01-23)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager		
Sessies	2		
Lesuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	ibens Kim		
Datum/Data	do 09/11/2023	18.30 - 21.00 u.	
	do 16/11/2023	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	Wat als kleuters onvoldoende vorderen in de wiskundige activiteiten? Wat als je je zorgen maakt over hun wiskundige ontwikkeling? We leren welke acties je best onderneemt als je "risicosignalen" opmerkt. We leren hoe je doelgericht kan ingrijpen op kleuterniveau met als doel de achterstand weg te werken en een goede basis mee te geven als voorbereiding op de overstap naar de lagere school. In twee interactieve sessies leren we de kloof dichten tussen het voorbereidend rekenen en het aanvankelijk rekenproces. We frissen de rekenvoorwaarden op die leiden tot getalbegrip en illustreren hoe je wiskundige ontwikkeling bij kleuters stimuleert. We verkennen speelse werkvormen en materialen voor wiskundige initiatie, we zoomen in op differentiatie in wiskundige initiatie (a.d.h.v. de leerlijnen) en geven suggesties en praktijkvoorbeelden om de kloof tussen de derde kleuterklas en het eerste leerjaar te dichten. Tussen de beide sessies is er ruimte voor transfer naar de eigen praktijk.		

Preventief aan de slag rond schoolmoeheid

(23-24/5K01-05)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair		
Sessies	2		
Lesuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	Marchand Eddy		
Datum/Data	ma 19/02/2024	18.30 - 21.00 u.	
	ma 26/02/2024	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	De sessies starten met een aantal theoretische kaders rond motivatie en empowerment zoals het ABC van motivatie, the circle of courage, the rite journey, youth at risk, ...) om daarna in te gaan op de regelgeving en de sociale kaart rond schooluitval. We toetsen deze kaders af met casussen uit de groep zowel op individueel als schoolbreed niveau. We bekijken uit enkele good practices uit het buitenland rond datagestuurde preventie rond schoolmoeheid. We leggen daarbij de focus op early warning systemen rond schoolmoeheid. We eindigen met een geïntegreerde oefening rond het opzetten van een positieve preventieve schoolcultuur.		

Rekenproblemen en rekenstoornissen

(23-24/5K01-19)

Doelgroep	BNB BO lager / ZO lager		
Sessies	2		
Lessuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	Hechtermans Sabine		
Datum/Data	ma 06/11/2023	18.30 - 21.00 u.	
	ma 13/11/2023	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	In dit opleidingsonderdeel leer je een primaire rekenstoornis en een secundair leerprobleem onderscheiden. Je krijgt een dosis theorie over dyscalculie en rekenproblemen mee. Deze theorie vertalen we nadien naar praktische handvaten. Daarbij zoomen we in op mogelijke interventies binnen de wiskunderemediëring. Met die informatie kan je meteen TAAKgericht aan de slag in de klas en op school.		

Sherborne bewegingspedagogiek (groep A)

(23-24/5K01-06A)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager
Sessies 2
Lessuren 6
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Jaminé Bart

Datum/Data do 23/11/2023 18.30 - 21.30 u.
do 30/11/2023 18.30 - 21.30 u.

Tekst De Sherborne bewegingspedagogiek is een methode waarbij men het kind wil helpen zich goed te voelen in het eigen lichaam waardoor het een groter zelfvertrouwen ontwikkelt. Een sterk bewustzijn van het eigen lichaam en van de ruimte, en de mogelijkheid om relaties aan te gaan met andere personen, zijn basisvereisten om vlot te leren.

Momenteel kent de methode een succesrijke toepassing in de opvoeding van peuters en kleuters, in de begeleiding van kinderen, jongeren en volwassenen met een sensorische, fysieke of mentale beperkingen, bij kinderen en jongeren met gedrags-, sociale en emotionele problemen en in gezinsgerichte therapieën.

Bij dit keuzevak maak je kennis met Sherborne waarbij het grootste deel van de cursustijd bestaat uit actieve bewegingsmomenten. Door bewegingsopdrachten en in samenspel met de andere deelnemers geraak je vertrouwd met de methode. Het accent ligt op 'zelf doen' en 'zelf beleven'.

Opmerking:

Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les op andere data.

Aangepaste bewegingskledij is wenselijk.
Sessies van 3u (i.p.v. 2,5u)

Het boekje "Een kijk op de Sherborne" bewegingspedagogiek, is aanbevolen, maar NIET verplicht om aan te kopen.

Sherborne bewegingspedagogiek (groep B)

(23-24/5K01-06B)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager
Sessies 2
Lessuren 6
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Jaminé Bart

Datum/Data di 12/12/2023 18.30 - 21.30 u.
di 19/12/2023 18.30 - 21.30 u.

Tekst De Sherborne bewegingspedagogiek is een methode waarbij men het kind wil helpen zich goed te voelen in het eigen lichaam waardoor het een groter zelfvertrouwen ontwikkelt. Een sterk bewustzijn van het eigen lichaam en van de ruimte, en de mogelijkheid om relaties aan te gaan met andere personen, zijn basisvereisten om vlot te leren.

Momenteel kent de methode een succesrijke toepassing in de opvoeding van peuters en kleuters, in de begeleiding van kinderen, jongeren en volwassenen met een sensorische, fysische of mentale beperkingen, bij kinderen en jongeren met gedrags-, sociale en emotionele problemen en in gezinsgerichte therapieën.

Bij dit keuzevak maak je kennis met Sherborne waarbij het grootste deel van de cursustijd bestaat uit actieve bewegingsmomenten. Door bewegingsopdrachten en in samenspel met de andere deelnemers geraak je vertrouwd met de methode. Het accent ligt op 'zelf doen' en 'zelf beleven'.

Opmerking:

Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les op andere data.

Aangepaste bewegingskledij is wenselijk.
Sessies van 3u (i.p.v. 2,5u)

Het boekje "Een kijk op de Sherborne" bewegingspedagogiek, is aanbevolen, maar NIET verplicht om aan te kopen.

SMOG (groep A)

(23-24/5K01-02A)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Selleslagh Margot

Datum/Data do 07/12/2023 18.30 - 21.00 u.
do 14/12/2023 18.30 - 21.00 u.

Tekst SMOG (Spreken Met Ondersteuning van Gebaren) is een ondersteunende communicatievorm waarbij gelijktijdig gebruik wordt gemaakt van spraak en gebaren.

SMOG is bedoeld voor personen met een ernstige communicatieve beperking. Het kan gaan om specifieke problemen in taal begrijpen en/of spreken. Er kan tevens sprake zijn van een verstandelijke beperking, slechthorendheid en/of ASS-problematiek.

Naast het stimuleren van de communicatieve mogelijkheden, heeft het gebruik van SMOG ook een gunstig effect op de cognitieve en sociaal- emotionele ontwikkeling.

In de cursus komen volgende onderwerpen aan bod:

- De waarde van SMOG in het communicatieve landschap.
- De kenmerken van het gebruik van SMOG.
- Hoe implementeer je SMOG binnen jouw werkveld?
- Een functionele gebarensset inoefenen.

Opmerking:

Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les in een ander lokaal met een andere lesgever.

SMOG (groep B)

(23-24/5K01-02B)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair		
Sessies	2		
Lesuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	Antonissen Leen		
Datum/Data	do 07/12/2023	18.30 - 21.00 u.	
	do 14/12/2023	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	SMOG (Spreken Met Ondersteuning van Gebaren) is een ondersteunende communicatievorm waarbij gelijktijdig gebruik wordt gemaakt van spraak en gebaren. SMOG is bedoeld voor personen met een ernstige communicatieve beperking. Het kan gaan om specifieke problemen in taal begrijpen en/of spreken. Er kan tevens sprake zijn van een verstandelijke beperking, slechthorendheid en/of ASS-problematiek. Naast het stimuleren van de communicatieve mogelijkheden, heeft het gebruik van SMOG ook een gunstig effect op de cognitieve en sociaal- emotionele ontwikkeling. In de cursus komen volgende onderwerpen aan bod: - De waarde van SMOG in het communicatieve landschap. - De kenmerken van het gebruik van SMOG. - Hoe implementeer je SMOG binnen jouw werkveld? - Een functionele gebarensset inoefenen. Opmerking: Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les in een ander lokaal met een andere lesgever.		

Suïcidepreventie bij jongeren

(23-24/5K01-07)

Doelgroep	BNB BO kleuter, lager / ZO kleuter, lager		
Sessies	2		
Lesuren	5		
Locatie	Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen		
Begeleider	Van den Bril Lara Holemans Sarah		
Datum/Data	do 14/03/2024	18.30 - 21.00 u.	
	do 21/03/2024	18.30 - 21.00 u.	
Tekst	In deze vorming willen we je voornamelijk kennis en vaardigheden meegeven. We staan stil bij enkele theoretische kaders van waaruit we bekijken wat maakt dat jongeren suïcidaal worden en wat er omgaat in de psyche van een suïcidale jongere. Daarna bekijken we hoe we kunnen reageren op signalen en hoe we het thema concreet kunnen bespreken met de jongere. Tot slot staan we stil bij crisissituaties en bespreken we hoe een (klas)gesprek omtrent geestelijke gezondheid (m.i.v. suïcidaliteit) kan gevoerd worden.		

Taalontwikkelingsstoornissen

(23-24/5K01-20)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Francke Ine

Datum/Data ma 20/11/2023 18.30 - 21.00 u.
ma 04/12/2023 18.30 - 21.00 u.

Tekst Leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis vertonen complexe en hardnekkige moeilijkheden op vlak van mondelinge taal. Omdat taal nauw samenhangt met andere ontwikkelingsdomeinen, hebben kinderen en jongeren met een taalontwikkelingsstoornis wel vaker ook schoolse moeilijkheden en sociaal-emotionele problemen.

Je ervaart hoe het is om TOS te hebben. We bespreken de definitie van taalontwikkelingsstoornissen en de specifieke kenmerken in de verschillende taalontwikkelingsfasen.

Tot slot geven we specifieke maatregelen, tips, aandachtspunten mee voor leerkrachten en ondersteuners om toe te passen in hun praktijk.

Opmerking:

Je neemt vooraf het studiemateriaal door op de elektronische leeromgeving omtrent de normale spraak- en taalontwikkeling bij kinderen. Het is belangrijk inzicht te hebben in deze leerstof ter voorbereiding van sessie 1 en 2. Je verwerkt deze daarom in zelfstudie.

Voor sessie 1 'Ervaar TOS' breng je mee: een flesje water, pen en papier, een eigen koptelefoon (met draad), documenten die je vindt op de elektronische leeromgeving.

Voor sessie 2 'Aan de slag met TOS' wordt aanvullend studiemateriaal voorzien via de elektronische leeromgeving.

Traumasensitief lesgeven (groep A)

(23-24/5K01-04A)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie ONLINE, @home

Begeleider Kunkels Elke

Datum/Data do 01/02/2024 18.30 - 21.00 u.
do 08/02/2024 23-24/5K01-03

Tekst Waar we vroeger bij het horen van het woord 'trauma' vooral dachten aan oorlogsveteranen en vluchtelingen, is het besef gegroeid dat ook hier in België trauma een deel uitmaakt van het leven. De mogelijke impact van deze ingrijpende gebeurtenissen is ontzettend groot, zeker bij kinderen. Dit maakt dat 'leren' niet zo vanzelfsprekend is en vaak zelfs helemaal niet aan de orde is. Als leerkracht of begeleider kan je een grote invloed uitoefenen op deze leerlingen, een impact die zich kan doortrekken op vele vlakken in hun leven. Deze positieve invloed kan zich laten gelden door vaak kleine dingen, door er 'gewoon' te zijn, hen echt te zien.

Jammer genoeg is het zo dat deze leerlingen vaak overlevingsmechanismen hebben die deze verbinding niet zo evident maken. Door te leren kijken door een 'traumabril' wordt het gemakkelijker om deze leerlingen te zien voor wie ze zijn, voorbij het gedrag dat ze tonen. Je krijgt inzichten in de gevolgen van trauma en hoe deze een impact hebben op het gedrag en het leven van deze leerlingen. Via enkele handvaten proberen we de zelfregulatie en veerkracht van deze leerlingen te vergroten en bijgevolg hun capaciteit tot leren en (posttraumatisch) groeien. Zo kunnen zowel de leerlingen als wijzelf werken vanuit kracht en niet vanuit onmacht.

Opmerking:

Deze lessen zijn online en volg je van thuis uit.

Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les op andere data.

Traumasensitief lesgeven (groep B)

(23-24/5K01-04B)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager, secundair / ZO kleuter, lager, secundair
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie ONLINE, @home

Begeleider Kunkels Elke

Datum/Data di 12/03/2024 18.30 - 21.00 u.
 di 26/03/2024 18.30 - 21.00 u.

Tekst Waar we vroeger bij het horen van het woord 'trauma' vooral dachten aan oorlogsveteranen en vluchtelingen, is het besef gegroeid dat ook hier in België trauma een deel uitmaakt van het leven. De mogelijke impact van deze ingrijpende gebeurtenissen is ontzettend groot, zeker bij kinderen. Dit maakt dat 'leren' niet zo vanzelfsprekend is en vaak zelfs helemaal niet aan de orde is. Als leerkracht of begeleider kan je een grote invloed uitoefenen op deze leerlingen, een impact die zich kan doortrekken op vele vlakken in hun leven. Deze positieve invloed kan zich laten gelden door vaak kleine dingen, door er 'gewoon' te zijn, hen echt te zien.

Jammer genoeg is het zo dat deze leerlingen vaak overlevingsmechanismen hebben die deze verbinding niet zo evident maken. Door te leren kijken door een 'traumabril' wordt het gemakkelijker om deze leerlingen te zien voor wie ze zijn, voorbij het gedrag dat ze tonen. Je krijgt inzichten in de gevolgen van trauma en hoe deze een impact hebben op het gedrag en het leven van deze leerlingen. Via enkele handvaten proberen we de zelfregulatie en veerkracht van deze leerlingen te vergroten en bijgevolg hun capaciteit tot leren en (posttraumatisch) groeien. Zo kunnen zowel de leerlingen als wijzelf werken vanuit kracht en niet vanuit onmacht.

Opmerking:

Deze lessen zijn online en volg je van thuis uit.

Hou je rooster in de gaten! Afhankelijk van de groep waarin je wordt ingedeeld, heb je les op andere data.

Zorg, via beweging

(23-24/5K01-26)

Doelgroep BNB BO kleuter, lager / ZO kleuter, lager
Sessies 2
Lessuren 5
Locatie Karel de Grote Hogeschool, Brusselstraat 45, 2018 Antwerpen

Begeleider Crabbe Cathy

Datum/Data ma 20/11/2023 18.30 - 21.00 u.
ma 04/12/2023 18.30 - 21.00 u.

Tekst Welk verband bestaat er tussen bewegen en leren? Het brein dat nodig is voor het aanleren van schoolse vaardigheden wordt in het prille begin gestuurd vanuit de motoriek. Denk maar aan een goed ontwikkeld lichaamsbesef ruimtelijk inzicht om de voorzetsels echt te begrijpen. In dit keuzevak leer je kijken door een motorische bril, spontane observaties maken plaats voor heuse screeningsinstrumenten. We oefenen de observaties aan de hand van hanteerbare criterialijsten. Op die manier kan je individuele maar ook groepsnoden in kaart brengen en opstarten met een handelingsplan voor beweging.

Dit keuzevak start met een mix tussen theorie en praktijk, nadien voeren we zelf observaties uit. De aanzet naar het verzamelen van goede remediëringsoefeningen doen we klassikaal, daarna is het aan jullie om de kinderen zorg via beweging aan te bieden.

Opmerking:
Voor KdG EBALO studenten, is dit een verdieping of vervolg op de basislessen Zorg 3.